

STORA SKÖNDAL

Arbetsterapi i tidigt skede av
Parkinsons sjukdom
Ulrika Manning

1

Stora Sköndal

Stiftelse – idéburen icke
vinstutdelande organisation

Sjukvård
Äldreomsorg
Utbildning
Stöd och omsorg

2

**Neurologiska Rehabiliteringskliniken
Stora Sköndal**

Dagrehabilitering - Planerad Specialiserad Neurologisk
Rehabilitering, avtal med Region Stockholm

Målgrupp:
"Patienter som trots insatser i primärvård bedöms ha behov
av, vara motiverade till, ha nytta av en intensifierad,
strukturerad och sammanhållen period av multiprofessionell
teamrehabilitering".

3

Sammanhållen Multiprofessionell Rehabilitering vid Parkinson på Stora Sköndal

Teamet: arbetsterapeut, fysioterapeut, kurator, logoped, psykolog
läkare, rehabassistent och rehabsamordnare

Individuellt program : Personcentrerad rehabilitering utformad utifrån personens egna behov och mål.

Tidsavgränsad rehabilitering, 2-3 dagar i veckan, 8-12 veckor.

Personen ska ha behov av ett helt team och kan komma i olika skeden av sjukdomen.

4

Gruppbaserad Intensiv rehabilitering

Diagnosspecifika program
3 dagar/vecka, totalt 25 dagar över ca 8 veckor.

" Träna med Parkinson"
Innehåller Nationella Parkinsonskolan

"Parkinson 2.0"
Innehåller samtalsgrupp

MÅN	TIS	ONS	TORS	FRE
13.00-13.00 Stängning, samlning i entrén		13.00-14.00 Fysioterapi/ig ym, StoraSålen, bv		13.00-13.30 Parkinsång, lag gympan 3-2
13.45-14.30 Arbetsrepa, bv				13.30-14.30 Parkinsång/ Reparera/ StoraSålen, bv
15.00-15.30 Ångpanning lag gympan 3-2		14.00-16.00 Nationella parkinsonskola sam med F&A, konferens- rummet Lagomut, bv		15.00-16.00 Stängning/ samlning entrén
15.30-16.00 F&A mångsytt, lag gympan 3-2				

5

Arbetsterapi

Hälsa ur ett aktivitetsperspektiv
Mänskligt görande
Aktivitet och delaktighet

Anpassas utifrån personens
livssituation – roller, vanor,
Individuella förutsättningar
och omgivningen

6

Aktivitet och delaktighet vid Parkinson

Tidiga begränsningar

Både motoriska och icke-motoriska symtom har begränsande inverkan på aktiviteter i ett tidigt skede.

Handfunktionen ffa finmotoriken är ofta påverkad tidigt

Fatigue och stress kan påverka i hög grad.

Kognitiva nedsättningar kan förekomma tidigt.

7

tidiga begränsningar...

Personlig vård
Ta hand om familj
hemliv
Delta i samhället
Arbetsförmåga
Samliv
Fritidsaktiviteter
Sociala aktiviteter

8

Förändringar i upplevd aktivitet och delaktighet

Risk för aktivitetsbegränsningar och undvikande av meningsfulla aktiviteter och livssituationer i tidigt skede

Upplevelser av aktivitetshinder
Anpassa sig till en ny vardag
Undvikande av sociala aktiviteter
Koppling till identitet och roller

9

Arbetsterapeutiska insatser

- Förebyggande
- Pedagogiska
- Rehabiliterande
- Kompenserande
- Upprätthållande

På funktions- aktivitets-och delaktighetsnivå

10

Arbetsterapeutiska Riktlinjer

Nationella riktlinjer
 Interprofessionell rehabilitering
 Behov av arbetsterapi bör beaktas tidigt.
 Specifika riktlinjer för arbetsterapi saknas.

Best Practice Guidelines (Aragon & King, 2019)

11

Tidiga arbetsterapeutiska insatser

Syfte
 Hälsa och välmående genom aktivitet och delaktighet

Mål
 Bibehålla sociala roller.
 Vara fysiskt aktiv i vardagen.
 Bibehålla meningsfulla stimulerande aktiviteter.
 Främja egenvård och känsla av egen kontroll i vardagen.

12

Arbets terapeutisk utredning

Bred kartläggning - P-ADL, I-ADL, arbete, fritid
COPM, GAP, ADL-taxonomin

Arbetsförmågebedömning – AWP, AWC, WEIS, WRI

Handstatus - finmotorik, handstyrka
tex 9-HPT, Box and Blox, JAMAR, Grippit

kognitiva funktioner och fatigue
MOCA, KSB, Cognistat, AMPS, PRPP, CFQ, MFS

13

Processmodell för teambaserad rehabilitering

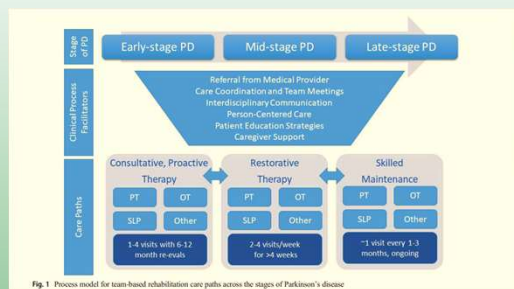

Fig. 1 Process model for team-based rehabilitation care paths across the stages of Parkinson's disease

Rafferty et. al, 2019

14

Tidiga proaktiva insatser - Vad

Pedagogiska insatser

Utbildning, Information, Stöd

Proaktiva insatser

Råd och stöd till egenvård; fokus på ökad delaktighet

Arbetslivsinriktade insatser

Bedöma behov av vidare rehabilitering

15

Tidiga proaktiva insatser - Hur

Konsultativa proaktiva enstaka individuella besök
Bedömning, utbildning, råd, uppföljning

Gruppkoncept Parkinsonskola, temaföreläsningar
Kombinerat proaktiv träning och utbildning

Multiprofessionell samverkan
Samarbete kring vissa aktivitetsbegränsningar

16

Rehabiliterande insatser

Aktivitetsträning - Träning mot mål, uppgiftsspecifik träning, ADL-träning; hemliv, fritid och arbete.

Funktionsträning - Handträning, - styrka och finmotorik. Kognitiv träning.

17

Kompensatoriska strategier

Användning av "cues", anpassa uppgifter, strategier.
Hjälpmiddel och anpassningar i miljön.

Aktivitetsbalans, återhämtning, stresshantering,
kognitivt stöd samt kognitiva strategier.

18

Utvecklingsområden Arbetsterapi

Intensiv rehabilitering Hög dos arbetsterapeutiska åtgärder.

Behov av mer forskning och utvärdering

Effekt av arbetsterapeutiska interventioner.
Adekvata utfallsmått på delaktighetsnivå.

Mer fokus på icke- motoriska symtom Vid bedömning och intervention.

Nationella riktlinjer för arbetsterapi kvalitetsssäkring, jämlik vård.

19

Sammanfattning tidiga insatser

Proaktiva utbildande insatser bör användas i högre grad.

Diagnosspecifik kunskap och egenvård är viktig för ökad delaktighet.

Rehabiliterande åtgärder

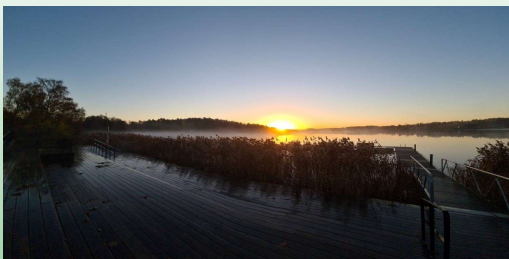
Stöd för avgränsade *intensiva individanpassade* interventioner.

Kombination av funktions- och aktivitetsbaserade insatser som utgår från personens mål.

20

Tack !

ulrika.manning@storaskondal.se

21
